

**Методика проведення екскурсії до Музею води, як центру популяризації
наукових знань в гімназії та ліцеї (з досвіду організації)**

Яценко Володимир,

канд. пед. наук, ст. наук. співр.,

ст. наук. співр. відділу навчання географії та економіки,

Інститут педагогіки НАПН України,

м. Київ

e-mail: iatsenko_v@ukr.net

Ми описуємо сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення екскурсійної роботи в гімназії та ліцеї з водоохоронної тематики. Основою для впровадження стала комплексна програма краєзнавчого гуртка «Юні кияни», яка була представлена в газеті «Краєзнавство. Географія. Туризм» [1, стор. 38-49]. Організація практичної діяльності була здійснена на базі ЗЗСО № 200 Святошинського району м. Києва у 2018-2019 н.р.

Учасники творчого об'єднання «Юні кияни» рухаючись від готелю «Дніпро» підійшли до **Європейської площі**. Вона називалася в XIX столітті Кінною площею, де проводилися кінні ярмарки. Саме над Європейською площею за проектом київського архітектора Андрія Меленського 1801 – 1803 роках збудовано Перший міський театр і площа стала називатися Театральною. У цей час було прокладено Володимирський узвіз та сучасна вулиця Михайла Грушевського. Двадцять п'ять років з 1817 – 1842 роках будувався Олександрівський костел, перший в Києві. В 1840 році споруджено фонтан «Іван» названий на честь тодішнього цивільного губернатора Києва Івана Фундуклея.

У 1851 році перший міський театр розібрали, за проектом Олександра Беретті збудували готель «Європа» (1857 – 1858) від якого походить сучасна назва площі – Європейська. Будинок знесено 1979 році, а на його місці

збудовано кол. філіал Центрального музею В. І. Леніна. Саме на Європейській площі вперше в 1892 році у кол. Російській імперії пішов електричний трамвай, який 85 років перевозив киян.

На місці **стадіону «Динамо»** раніше розташовувався відомий не лише в Києві розарій. Вже після революційних жовтневих подій на початку ХХ століття у травні 1927 року планувалося відкрити стадіон Київського пролетарського спортивного товариства «Динамо». Будували стадіон три роки і урочисто відкрили 12 червня 1933 року матчем «Київ – Харків», де перемогу здобули кияни з рахунком 2:1. Вболівальників прийшло у два рази більше ніж міг вмістити стадіон через оголошення придбати продукти на стадіоні.

Вже за нашого часу 15 травня 2002 року стадіону присвоєно ім'я Валерія Лобановського, легендарного тренера футбольного клубу «Динамо». У травні 2003 року йому відкрито оригінальний пам'ятник.

Петрівська алея, вулицею 390 м якою рухалися юні дослідники-краєзнавці, названа на честь Петра І, прокладена 1909 – 1912 роках і присвячена до 200-ліття Полтавської битви. Це місце кияни знали і любили, тут розташовувався Шато-де-Фльор або замок квітів – частина колишнього Царського саду (нині Міський парк). В 1863 році французький підприємець відкрив розважальний заклад (кафе-шантон). У 1879 році було засновано Російське драматичне товариство, а після революційних подій 1917 року з'явилися спортивні майданчики, в 1933 році відкрито стадіон «Динамо».

Парковий міст відкрито 22 листопада 1910 року, як пішохідний місток, що сполучає Міський сад (колишній Царський сад) та Хрещатий парк (колишній Купецький сад). Міст споруджений за проектом Євгена Патона, був першим розбірним металевим мостом в Південно-Західному краї кол. Російської імперії. Кияни дали йому романтичну назву – «Міст закоханих». Незважаючи на невеликі розміри, міст був розрахований на значні навантаження, в середньому 400 кг/1 м². На табличці зазначається неправильна дата відкриття – «Парковий міст 1912 за проектом Є. О. Патона. Відновлено 1983». І справді, в 1983 році старі конструкції мосту було демонтовано й

перевезено до Переяслав-Хмельницького музею народної архітектури Середньої Наддніпрянщини, а за їх зразком встановлено нові. У січні 2014 року Міст закоханих було пошкоджено і пізніше відновлено на кошти громади м. Коломия Івано-Франківської області.

Відразу за Мостом закоханих постає незвичайний **пам'ятник «Історії кохання»** (рис. 1).

Рис. 1. Незвичайні історії про кохання біля пам'ятника Закоханим.

Пам'ятник закоханим італійцю Луїджі Педутто та українці Мокрині Юрзук з села Кам'янець-Подільського району Хмельницької області відкрито сьомого травня 2013 року. Закохані познайомилися у австрійському таборі 1943 року, але їх розлучили. І лишень 2004 році, тобто через понад шістдесят років, вони зустрілися знову.

Наступна зупинка юних киян відбулася біля **пам'ятника «Жаба»** (рис. 2).

Рис. 2. Біля пам'ятника Жабі, як символу достатку.

Насправді велика Жаба важить 6 тон і є ідеєю Олега Пінчука. У середині самої жаби є спеціальний ківш, в який потрапляють всі монети, кинутих в рот жабі. Можливо, якщо пощастить гроші можуть повернутись до вас у стократ.

Водно-інформаційний центр (Музей води) зустрів нас незвичайними експозиціями. Початок екскурсії розпочали з перегляду відеофільму про історію зародження та поширення води. Потім розглядали різноманітні макети р. Дніпра, де водиться близько 800 видів риб, артезіанської свердловини, схеми київського водопроводу, яка починалася з 24 км і на сьогодні – понад 4000 км.; каналізаційної мережі і протяжністю понад 2400 км по всьому Києві (рис. 3).

Рис. 3. Чудова екскурсія у Водно-інформаційному центрі (Музеї води).

Вперше юні дослідники дізналися про методи очищення води, яку в очищеному вигляді біля с. Вишеньки Київської області скидають у р. Дніпро.

Особливо всіх зацікавили фокуси з водою. Вони були одночасно прості та пізнавальні. Багато позитивних емоцій отримали екскурсанти, спілкуючись з живими японськими коропами (рис. 4).

Рис. 4. Пізнаємо багатий підводний світ водою.

Українська назва «парчевий короп» є прямим перекладом японського слова «нішікі-гой», що в японській мові позначає декоративних коропів, луска яких нагадує багату парчу. Як згадується в Енциклопедії Ніппоніка (Токіо, 1997) кольорові коропи вперше описуються в китайських джерелах часів династії Західна Цзинь (4 століття). Проте власне парчеві коропи були вперше виведені у 1804 – 1830 роках у східнояпонському гірському селі Ямакоші (місто Оджія, префектура Ніїгата) простими японськими селянами. Ці риби живуть дуже довго, виростаючи до гігантських розмірів – до 90 см і більше. Крім того, вони мають неабиякий для риб інтелект, коропи дуже товариські і дружелюбні по відношенню до людини, тому можуть стати домашньою рибою, як ніяка інша.

Список рекомендованих джерел

1. Яценко В. С. Комплексна програма краєзнавчого гуртка «Юні кияни». Перший рік навчання // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2019. – № 5. – С. 38 – 49.